

HEMİRE T.C. SAĞLIK VE AİLE BAKANLIĞI

Sayı: 20581

Tarih: 19.10.2026

51453

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı **Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.16.10.2026

Perihan KOCA
Mersin Milletvekili

Yaşlı, engelli ve bakıma ihtiyaç duyan yurttaşların bakımının esas olarak ailelerin omuzlarına bırakılması, devletin sosyal sorumluluğunun ailelere devredilmesi anlamına gelir. Devlet, ailelerin ekonomik ve fiziksel gücünü sınırsız bir bakım kaynağı olarak göremez. Yaşlı ve engelli bireylerin bakım hakkı, yalnızca ailenin imkânlarına terk edilemeyecek kadar temel bir sosyal ve yaşamsal haktır.

Devletin, bakım hizmetini bütünüyle kamusal olarak üstlenmek yerine ailelere sınırlı bir bakım ödemesi yaparak yükümlülüğünden kaçmaktadır. Üstelik bu sınırlı desteğe erişebilmek için engelli yurttaşların önüne gelir kriterleri, sağlık kurulu değerlendirmeleri, bakım raporları ve “tam bağımlı/kısmi bağımlı” ayrımı gibi çok sayıda bürokratik engel koymuştur.

Dolayısıyla Evde bakım yardımı, ağır engelli bireylerin yaşamlarını insan onuruna uygun şekilde sürdürebilmeleri ve bakım hizmetlerinin aile içinde devam ettirilebilmesi açısından hayati öneme sahip bir sosyal destek niteliğindedir.

Ancak evde bakım yardımına ilişkin yeni düzenlemeler sonrasında çok sayıda engelli yurttaşın yardımının kesildiği, daha önce yapılan ödemelerin yersiz ödeme gerekçesiyle faiziyle birlikte geri istendiği yönünde ciddi mağduriyetler yaşandığını aileler tarafından sıkça dile getirildiği kamuoyuna da yansımıştır.

Özellikle engellilik oranı yüksek olmasına ve hastalıkların ağırlaşmasına rağmen “kısmi bağımlı” kabul edilen yurttaşların yaşadığı sorunlar göz önünde bulundurulursa devletin engelli bireyleri görmezden geldiği ve yaşam hakkını engellendiği net olarak görülmektedir.

Bunun çarpıcı bir örneğinde Bingöl Devlet Hastanesinde yaşandı. Daha önce %92 engelli, tam bağımlı ve bakıma muhtaç olduğu belirlenerek evde bakım yardımı bağlanan bir yurttaşın, rapor yenileme sürecinde engellilik oranı %98'e yükselmiş, mevcut hastalıklarına gırtlak kanseri gibi ağır bir hastalık eklenmiş olmasına rağmen yeni raporda “kısmi bağımlı” kabul edilerek evde bakım yardımı kesilmiştir.

Bu bağlamda;

1-“Tam bağımlı” ve “kısmi bağımlı” değerlendirmelerinde hangi somut tıbbi, işlevsel ve ölçülebilir kriterler kullanılmaktadır? Bu kriterler kamuoyuna açık ve denetlenebilir midir?

2-Daha önce %92 engelli ve tam bağımlı kabul edilen, daha sonra engellilik oranı %98'e yükselen ve gırtlak kanseri gibi yeni ağır bir hastalık tanısı alan bir yurttaşın "kısmi bağımlı" kabul edilmesi hangi somut tıbbi ve işlevsel bulgularla açıklanmaktadır?

3- Bakanlığınız, engelli yurttaşların evde bakım yardımına erişiminin önüne çok sayıda kriter ve bürokratik engel koyarak onlarca yurttaşın mağduriyet yaşamasına neden olurken, bu uygulamalar sonucunda sosyal yardım bütçesinden sağlanacak tasarrufun hangi şirketlere, finansal kuruluşlara, yatırım fonlarına veya başka sermaye gruplarına aktarılması düşünülmektedir?

4-Yönetmelik değişikliği sonrasında evde bakım yardımı kesilen toplam engelli yurttaşların faiziyle geri istenmesinin hukuki ve sosyal dayanağı nedir?

5-Yeni değerlendirmeler sonucunda evde bakım yardımı kesilen kaç yurttaştan, geçmiş dönemde devlet tarafından düzenli olarak ödenmiş yardımların "yersiz ödeme" gerekçesiyle faiziyle birlikte geri ödenmesi istenmiştir?

6-Yurttaşın herhangi bir kusuru bulunmaksızın, devletin kendi kurumlarının değerlendirmesi sonucunda bağlanan ve yıllarca ödenen yardımların daha sonra faizleriyle birlikte geri istenmesinin hukuki ve sosyal gerekçesi nedir? Bu uygulamanın kaldırılması ve geri ödenen miktarın iadesi için herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır?

7- Bakanlığınız engelli ve yaşlı bireylerin bakımını ailelere sınırlı bir ödeme karşılığında devretmek yerine, bakım hizmetinin maliyetini ve örgütlenmesini kamusal olarak üstlenecek, bakım veren aile bireylerinin de sosyal güvence, gelir ve çalışma haklarını güvence altına alacak kapsamlı bir kamu bakım sistemi oluşturacak mıdır?